

Kulturdepartementet

Levert elektronisk

1. oktober 2018

Høring – Forslag til lov om redaksjonell uavhengighet og ansvar i redaktørstyrte journalistiske medier

Nedenfor følger TV 2s høringssvar.

Høringsnotatet fremstår som solid og gjennomarbeidet i beskrivelsen av gjeldende rett. Det danner et godt grunnlag for de vurderinger som lovforslaget skal understøttes av.

TV 2 støtter at lov om redaksjonell fridom inkorporeres i en ny lov og at man gjennom den utvidede lovgivningen harmoniserer definisjoner og virkeområde for de spesielle reguleringene.

Vi noterer videre at en styrking av kildevernet er varslet. Vi bemerker her at mediernes mulighet til å verne sine kilder og opplysninger som er gitt av kilder er en grunnleggende forutsetning for at mediene kan oppfylle sin funksjon.

Til det lovtekniske vil TV 2 bemerke viktigheten av at bestemmelsene gir et klart og entydig bilde av rettstilstanden, slik at brukerne ikke er henvist til forarbeidene for å avklare rettsstillingen, på et så viktig rettsområde som dette.

Lovens virkeområde

§ 2 første ledd kan leses slik at den kun gjelder aktører som driver med *både* produksjon og formidling av journalistikk mv. Det er en rekke uavhengige produksjonsselskaper innen film og tv som åpenbart driver journalistisk produksjon, og hvor redaktørene vil kvalifisere til medlemskap i Norsk Redaktørforening, men som ikke selv står for «formidling» av produksjonene. Det samme gjelder oppramsingen av ulike typer redaksjonelt innhold, som også må forstås som alternative, og ikke kumulative vilkår. Vi foreslår derfor at «og» byttes ut med «eller», både før «formidling» og «samfunnsdebatt».

I § 3 gjør man et generelt unntak i bokstav d for «Reklame og markedsføring». TV 2 bemerker her at kringkastingsloven definerer innslag i fjernsyn eller audiovisuelle bestillingstjenester som har til formål å fremme tjenestetilbyderens egen virksomhet som reklame, mens presseetisk vil slike innslag være å anse som redaksjonelle overskrifter eller ingresser i dekningen, og dermed omfattet av de presseetiske reglene. Det fremstår lite konsistent og vanskelig forenlig med lovens formål at promotering og omtale av redaksjonelt innhold, som typisk vil inneholde klipp eller

andre redaksjonelle elementer, skal defineres utenfor lovens anvendelsesområde. falle utenfor «redaksjonelt innhold». Vi ber derfor departementet vurdere om det skal presiseres at omtale av eller referanser til egne redaksjonelle produksjoner i egne medier skal omfattes av begrepet «redaksjonelt innhold». Vi viser f.eks. her til drøftingen av reklamebegrepet i Ot.prp. nr. 2 1999-2000.

I definisjonene bokstav c og d fremstår begrepet «ledelse» som overflødig og lite klargjørende, og vi foreslår at dette slettes. Begrepet «kontroll» er i denne sammenheng tilstrekkelig og dekker det sentrale kriteriet, nemlig at innholdet er underlagt redaktørens rett til å beslutte publisering, og det korresponderende kontrollansvaret.

Plikten til å ha redaktør

Vi bemerker at § 4 ikke kan forstås slik at den er til hinder for å ha flere redaktører med redaktøransvar for deler av utgivelsene. Poenget med bestemmelsen må være at utgiver må klargjøre hvem som er ansvarlig redaktør for hvilke områder/utgivelser. Ordet «en» foreslås derfor fjernet.

Opplysningsplikt

TV 2 mener det ikke er behov for ytterligere regulering av en opplysningsplikt om utgiver og eierforhold. TV 2 mener også at en opplysningsplikt om eierforhold uansett ikke bør gjelde for publikasjonen. Dette bør ligge innenfor redaktørens beslutning om slike opplysninger skal publiseres.

TV 2 mener at det ikke er noen grunn til at mediene selv skal pålegges å publisere opplysninger om eierskap, dette er et spørsmål som publikasjonen bør avgjøre. Derimot kan det være mer tjenlig at det opplyses hvor opplysninger kan finnes. Det tekniske muligheter og mediemessige mangfold gjør det også problematisk å angi slik informasjon i de enkelte utgivelsene på en fornuftig måte.

TV 2 er enig i departementets vurdering om at brudd på opplysningsplikten ikke bør være straffesanksjonert.

Plikt til å publisere imøtegåelse

TV 2 mener bestemmelsen er overflødig og prinsipielt problematisk og derfor ikke bør vedtas. Vi viser her til høringssvaret fra Norsk Redaktørforening.

Skulle forslaget likevel bli tatt inn må det i det minste fremgå at redaktøren, i tillegg til «verdivurderinger» heller ikke er forpliktet til å publisere imøtegåelser som inneholder uriktige faktiske opplysninger. Bestemmelsen har således også en side til EMK art. 10. Hvordan og når en omtalt person eller virksomhet har fått imøtegå krenkende utsagn er bare ett av flere elementer i en rettstridsreservasjon. Vi peker også på at man i de presseetiske vurderingene både har samtidig imøtegåelse og etterfølgende tilsvarende temaer, med noe forskjellig regulering (og begrunnelse).

Dersom en slik regulering skal tas inn mener vi også at dagens regulering i kringkastingslovens § 5-1 er mer tjenlig som utgangspunkt, enn forslaget:

Enhver fysisk og juridisk person hvis rettmessige interesser er blitt krenket ved fremsettelse av uriktige faktiske opplysninger i et kringkastingsprogram, skal ha rett til å beriktige påstandene. Redaktøren plikter ikke å innta verdivurderinger eller uriktige faktiske opplysninger. Krav om beriktigelse kan avvises dersom det ville innebære en straffbar handling eller påføre redaktøren erstatningsansvar. Krav om beriktigelser må fremsettes av den som anførselene direkte angår senest tre måneder etter at opplysningene har blitt publisert. Dersom redaktøren nekter å publisere en imøtegåelse skal det snarest mulig gis en begrunnelse for beslutningen og opplyses om klagemuligheter gjennom pressens selvdømmeordning.

Spørsmålet om utforming og eventuelt publiseringssted og tidspunkt i denne sammenheng må kunne overlates til presseetikken og de organer som vurderer om god presseskikk er fulgt.

Brukergenerert innhold

Plikten som er formulert i § 7 andre ledd første setning fremstår som uklar. Kjennetegnet på brukergenerert innhold, og begrunnelsen for det begrensede ansvaret er nettopp at det er brukeren, og ikke redaktøren, som står for selve publiseringsbeslutningen, dvs. hvor det ikke skjer noen forhåndsredigering. Dersom hensikten er å pålegge redaktøren en plikt til å opplyse om at innholdet på det aktuelle området er brukergenerert og *ikke* forhåndsredigert, bør ordlyden justeres tilsvarende.

Redaksjonell uavhengighet

Første ledd i § 8 første overlapper definisjonen av «redaktør» i § 3 og vi reiser derfor spørsmål om denne reguleringen er hensiktsmessig, og at første ledd kan tas ut.

Til andre ledd bemerkes at bestemmelsen bør utvides til å beskytter den redaksjonelle uavhengigheten mot inngrep fra offentlige myndigheter, etter modell av kastingenslovens § 2-3.

Henvisningen til tvisteloven i siste setning i andre ledd skaper unødvendig uklarhet og bør kunne tas ut. Det er åpenbart ikke meningen at at eier og utgiver, som er forhindret fra å gripe inn i kraft av sin posisjon, skal kunne gjøre dette gjennom tvangstiltak etter tvisteloven. Reguleringen reiser også spørsmål om sammenhengen med det alminnelige arbeidsrettslige stillingsvernet for redaktører.

Vernet mot inngrep gjelder «redaksjonelle spørsmål». Vernet må være generelt for alt som publiseres i mediet, herunder kommersielt materiale (content marketing, reklame, kommersielle underretninger om sponsorer mv). som ellers faller utenfor lovens virkeområde. Dette bør klargjøres.

Ansvarsmodell

TV 2 viser til høringssvarene fra presse- og bransjeorganisasjonene, og vil her kun fremme noen generelle synspunkter:

- Ved valg av modell bør hensynet til kildevernet tillegges vesentlig vekt.

- Modell som velges må videreføre kjernen i redaktøransvaret; den som suverent kan bestemme over publiseringen er også nærmest til å bære ansvaret knyttet til denne beslutningen.
- Det bør avklares hvilke deler av de redaksjonelle medarbeidernes virke som omfattes av hvilke former for ansvar.
- Kontaktpunkt og ansvarsplassering bør ikke fremstå som for adskilt for den som mener seg krenket.
- Modellen bør sikre samme system enten materialet er produsert utenfor eller innenfor den aktuelle redaktørs arbeidsrettslige lederområde.

Ansvarsreglene

Til §§ 10 og 11 bemerkes at dagens regel om at redaktøren er ansvarlig for mediets innhold bør videreføres.

En redaktør er ansvarlig etter VVP for for alt som publiseres i mediet, også det som ikke omfattes av begrepet «redaksjonelt innhold». Redaktøren har dermed både rett og plikt til å avvise, eller avpublisere også annet materiale, både egenreklame/promo, og kommersielt materiale. Dette bør etter TV 2s syn også reflekteres i lovens ansvarsbestemmelser. Avgrensningen til «redaksjonelt innhold» er derfor for snever. Se for øvrig merknadene ovenfor om kategoriseringen av egenreklame og promotering, som åpenbart må være dekket av ansvarsreglene.

Det er normalt ikke nok å konstatere kjennskap til innhold for å utløse ansvar, man må også ha kunnskap om faktiske forhold eller andre omstendigheter knyttet til publiseringen. Dette bør fremgå i lovteksten. Vi viser her til høringssvaret fra Norsk Redaktørforening.

TV 2 stiller seg for øvrig tvilende til om bruk av fengselsstraff overfor en redaktør som ikke kjente til en ytring kan stå seg i lys av ytringsfrihetsreguleringene. Det fremstår raskt som en helt uforholdsmessig reaksjon.

Til § 12 vil vi peke på at en ubegrenset rimelighetserstatning kombinert med en utmåling av «ytterligere oppreisning» for eier/utgiver, vil kunne bidra til å sette den redaksjonelle uavhengigheten under press, på samme måte som ved foretaksstraff. TV 2 kan ikke se at dette er drøftet i høringsnotatet.

TV 2 støtter at det objektive ansvaret ikke skal gjelde brukergenerert innhold. Arenaene for brukergenerert stoff er viktige for debatt og kritikk. Utgangspunktet er naturligvis at den opprinnelige ytreren står ansvarlig for sine ytringer, mens redaktøren har et etterfølgende og avgrenset kontrollansvar. Vi mener at hensynet til ytringsfriheten bør styrkes, ved at det kun er det «åpenbart ulovlige» brukergenererte innholdet som utløser ansvar for redaktøren. Redaktører som forvalter viktige arenaer for diskusjon og synliggjøring av argumenter skal ikke presses til å sensurere i tvilstilfeller, som nettopp er kjernen i ytringsfrihetsvernet. Vi mener videre det må fremgå klart av bestemmelsen at redaktørens ansvar kun gjelder dersom forpliktelsene i utkastets § 7 ikke er oppfylt.

Taushetsplikt

Vedrørende forslaget om taushetsplikt i høringsnotatets kap. 15 viser vi til medieorganisasjonenes høringsuttalelser. Slike reguleringer må uansett sees i

sammenheng med kildevernet og vi avventer derfor Justisdepartementets forslag før vi kommenterer dette videre. Vi forutsetter at det på dette punkt legges opp til nært samarbeid mellom Justis- og Kulturdepartementet og at dette sees i en bredere sammenheng hvor kildevern, etterforskningsforbud, regler for ransaking og beslag og bestemmelser om forklaringsplikt mv. i andre lover inngår.

Med vennlig hilsen

Tomas Myrbostad (sign)

Theo Jordal (sign)